

ASPECTE PRIVIND PARTICIPAREA MASELOR POPULARE DIN FOSTUL JUDEȚ PUTNA LA EVENIMENTELE ANILOR 1945—1946

DUMITRU HUȚANU

„Declanșarea revoluției de eliberare socială și națională din august 1944, sublinia secretarul general al P.C.R., a inaugurat o etapă nouă în istoria patriei, a deschis calea împlinirii idealurilor și năzuințelor de dreptate și libertate ale poporului român a marcat începutul unor ample mișcări sociale ale maselor largi ale poporului, în frunte cu clasa muncitoare, condusă de partidul comunist, pentru transformarea revoluționară a societății românești“¹. Densitatea și importanța social-politică a evenimentelor istorice ale acestei etape o impun în suita organică a momentelor de mare importanță ale istoriei patriei. Faptele de istorie locală, integrate în desfășurarea evenimentelor generale, conferă epocii caracterul unitar, stabilesc legătura dialectică, sub acest aspect, dintre general și particular în desfășurarea unui eveniment de dimensiunea revoluției populare. Complexitatea diversitatea și eroismul luptei desfășurate în această perioadă pentru împlinirea idealurilor seculare ale poporului român de dreptate socială și națională, de libertate și independență, de progres și bunăstare impun o cit mai profundă studiere și cunoaștere a realităților istorice, nu numai la scara întregii țări, ci și la aceea a unui spațiu mai restrâns al unui județ.

După doborârea dictaturii militaro-fasciste, în fața poporului român s-au ridicat sarcini a căror realizare avea să influențeze puternic evoluția ulterioară a țării. Transformările economice și social-politice ce trebuiau îndeplinite se împleteau strâns și se condiționau reciproc, impunând revoluției, în prima sa parte, un caracter democratic, antifeudal și anti-imperialist. Refacerea economiei, dezvoltarea cuceririlor democratice obținute prin victoria insurecției, exproprierea moșierilor și improprietărirea țăranilor, dobândirea unei adevărate independențe naționale erau

¹ NICOLAE CEAUȘESCU, *Cuvîntare la adunarea festivă din capitală organizată cu prilejul împlinirii a 35 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă*, în „Anale de istorie“, anul XXV, nr. 4, 1979, p. 3.

sarcini vitale, a căror realizare cerea unirea tuturor forțelor democratice într-un front comun, puternic². Toate acestea și-au găsit expresia în politica partidului comunist, îndreptată spre întărirea unității de acțiune a clasei muncitoare, forța de bază a revoluției, în organizarea rindurilor țărănimii muncitoare, în izolarea de mase a cercurilor reacționare burghezo-moșierești și coalizarea tuturor forțelor în Frontul Național-Democrat³.

În centrul intereselor comune muncitorești-țărănești se situa reforma agrară care constituia sarcina de bază a desăvârșirii revoluției burghezo-democratice. Înfăptuirea reformei agrare era și o măsură importantă pentru mobilizarea maselor țărănești la lupta revoluționară. Fără atragerea țărănimii la luptă, alături și sub conducerea partidului, nu era posibilă înfringerea reacțiunii, asigurarea dezvoltării României pe calea democrației și progresului.

În toamna anului 1944, în baza directivelor C.C. al P.C.R., Comitetele regionale au luat măsuri pentru întărirea muncii la sate. Au fost constituite comitete județene de partid, s-a trecut la formarea comitetelor de plasă, la refacerea celulelor sătești și la primirea de noi membri de partid din rîndurile țărănimii muncitoare⁴. În acest sens, în septembrie 1944, s-a constituit Comitetul județean Putna al P.C.R., care, desfășurînd o vie activitate, a reușit într-un an să numere aproape 1000 de comuniști, organizați în 21 de celule la orașe și 28 de celule la sate, precum și 6 comitete de plasă : Odobești, Năruja, Adjud, Suraia, Vidra, Pânciu⁵. Creșterea rapidă a numărului de comuniști demonstrează puternica influență pe care partidul o exercita în rîndul maselor și, concomitent, faptul că masele vedeau în partidul comunist apărătorul lor ferm, de nădejde.

Tot în toamna lui 1944, P.C.R. a lansat lozinca creării Comitetele țărănești care trebuiau să mobilizeze și să organizeze pe țărani la lupta pentru realizarea reformei agrare, pentru sprijinirea războiului antihitlerist, pentru alungarea elementelor fasciste din aparatul de stat etc. În județul Putna, asemenea comitete țărănești au luat naștere în peste 20 de comune, cele mai active fiind acelea din jurul orașelor Focșani, Adjud și Mărășești, beneficiind de sprijinul permanent al muncitorilor⁶.

Începînd din noiembrie 1944, țărani, avînd în frunte comitetele lor, au trecut la înfăptuirea reformei agrare pe cale revoluționară, au intrat pe moșiile celor fugiți și au trecut la însămînțările de toamnă. Din raportul Preturii plășii Focșani reese că țărani din comuna Biliesți

² * * * *România în anii revoluției democrat-populare*, Editura politică, București, 1971, p. 51 și urm. *Alianța clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare în România*, Editura politică, București, 1969, p. 285 și urm.

³ St. Lache, C. Unguru, V. Pătru, *Aspecte ale politicii P.C.R. de încheiere a unui larg front democratic în prima etapă a revoluției populare*, în „Anale de istorie”, nr. 6, 1965, p. 69 și urm.

⁴ *Alianța clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare...*, p. 316—317.

⁵ *Pagini de istorie locală, județul Vrancea, Focșani*, 1971, p. 70.

⁶ *Ibidem*.

au împărțit moșia proprietarului Ionel Dragomir de pe raza satului Jorăști, iar cei din Suraia pe acelea ale marilor proprietari Gh. Dudescu și Victor Bibescu⁷.

Semnificativă este și tendința țăranilor de a se uni, deseori cu participarea directă a elementului muncitoresc revoluționar. Această unire a căpătat dimensiuni diferite, de la țăranii din câteva sate, la sate întregi. Astfel, sub conducerea dulgherului Ion Negrea din Domnești, vechi militant al mișcării muncitorești, țăranii din Pădureni, Pufești, Domnești și Movilița s-au unit și au trecut la măsurarea moșiilor lui Ionel Săbăreanu și Mavrocordat. Cele 1500 de hectare au fost împărțite printr-o brazdă lată în patru mari tarlale, câte una pentru fiecare sat. La rîndul lor, aceste tarlale au fost împărțite țăranilor lipsiți de pămînt, cu pămînt puțin și celor plecați pe front⁸.

Simultan cu aceste acțiuni, s-a trecut, sub îndrumarea P.C.R., la extinderea organizațiilor Frontului plugarilor în întreaga țară, imprimîndu-i-se acestei organizații un caracter național. În județul Putna au luat ființă peste 30 de organizații în tot atîtea comune, care cuprindeau un număr de peste 6000 de membri⁹. În condițiile intensificării luptei pentru pămînt și cucerirea puterii politice, care, la începutul lui 1945, a intrat în faza decisivă, Frontul plugarilor și-a amplificat munca de propagandă și educare a țăranimii, procesul de organizare a maselor muncitorești-țăranesti cunoscînd o puternică intensificare în cursul lunilor ianuarie-februarie 1945¹⁰.

La 28 ianuarie a fost dat publicității programul de guvernare F.N.D., primit cu entuziasm de masele populare care-l considerau un program al lor și, ca atare, în întreaga țară au loc manifestații de adeviere, de sprijinire a lui. Mai mult, acțiunea de împărțire a pămînturilor se generalizase în întreaga țară, participarea muncitorilor la această acțiune căpătînd un caracter permanent și general¹¹. În județele Putna, Buzău, Tecuci, Rîmnicu-Sărat s-au deplasat muncitori de la Șantierul naval din Galați, muncitori din întreprinderile petroliere din Ploiești¹².

Moșierimea din județul Putna, intrînd în panică, intervine pe lângă generalul Rădescu, încercînd să anihileze acțiunile maselor țăranesti. Acesta îl trimite la Focșani pe ministrul agriculturii, Ioan Hudîța. Încercarea acestuia de a ameliora situația s-a soldat cu eșec. La Focșani are loc, în ziua de 1 martie 1945, o mare manifestație ostilă ministrului și guvernului Rădescu. „Cetățenii reprezentanți ai organizațiilor grupate în F.N.D., spun documentele de arhivă, s-au adunat în fața prefecturii scandînd lozincile: „Pămîntul este al țăranilor“, „Afară cu moșierii“,

⁷ Arhivele Statului Vrancea, fond Prefectura jud. Putna, dos. 72/1945, f. 1.

⁸ Ibidem, f. 12.

⁹ Pagini de istorie locală..., p. 77.

¹⁰ „ZORILE“, anul I, nr. 4, 15 ianuarie 1945, p. 2—3, articolul „Chemarea către țăranii a Frontului Plugarilor“.

¹¹ Aron Petric, *Programul de guvernare al Frontului Național Democratic și însemnătatea lui pentru instaurarea puterii populare în țara noastră*, în „Analele Universității București, seria Științe sociale-istorie“, anul XIII, 1964, p. 78.

¹² *Alianța clasei muncitoare cu țăranimea muncitoare...*, p. 308.

„Jos reacțiunea“, „Vrem guvern F.N.D.“. Manifestația l-a determinat pe Hudița să părăsească Focșanii în aceeași zi, 1 martie, în care venise ¹³. Asemenea manifestații au loc în întreg județul, dintre ele remarcându-se cele de la Focșani, Mărășești, Adjud, Panciu, Odobești, unde masele, la chemarea partidului, demonstrau pe străzi sub lozinca „Vrem guvern F.N.D.“, exprimând astfel năzuința lor fierbinte de instalare la cirna țării a unui guvern cu adevărat democratic și popular, exponent al intereselor lor ¹⁴.

Conjugate cu acțiunile desfășurate la scara întregii țări, acțiunile maselor populare din fostul județ Putna, conduse și îndrumate de comuniști, au determinat victoria F.N.D.-ului și instaurarea guvernului democratic de la 6 martie, care „a marcat un moment deosebit de important în lupta pentru desăvârșirea transformărilor structurale, inoitoare în societatea românească“ ¹⁵.

Adus la putere prin lupta maselor populare, noul guvern avea o bază social-politică largă și se sprijinea pe forțele sociale fundamentale ale societății românești: clasa muncitoare, țărănimea muncitoare, păturile mijlocii orășenești și majoritatea intelectualilor.

Convins de necesitatea înfăptuirii reformei agrare, de grefarea acesteia pe cerințele epocii, guvernul democratic s-a preocupat, încă din primele zile ale existenței sale, de soluționarea acestei probleme de pe un fundament democratic, popular.

Prin legea agrară, decretată la 23 martie 1945, guvernul democratic înfăptuia unul dintre dezideratele seculare ale țărânimii române, „dreptul de a stăpîni pămîntul pe care-l muncește. Prin reforma agrară, proprietatea individuală românească pășește pe un drum de prosperitate“.

Avînd un caracter net antifeudal, revoluționar, antifascist, reforma agrară a găsit adeziunea întregului popor, manifestată plenar prin atît de numeroasele și diversele acțiuni prezente pe tot cuprinsul țării. Conținutul revoluționar al legii era subliniat și consolidat de întărirea alianței muncitorești-țărănești, manifestată la modul direct, concret atît pe plan politic cît și pe cel practic, social-economic: mii de muncitori, activiști de partid sprijinind activ, cu elan revoluționar țărănimea muncitoare.

Mărturiile locale privind sprijinirea guvernului democratic, a reformei agrare și a celorlalte măsuri democratice de către masele populare, cumulate cu acelea din întreaga țară, rămîn argumente ale caracterului general, popular și revoluționar al guvernării democratice instaurate la 6 martie 1945.

¹³ Arhivele statului Vrancea, fond Prefectura jud. Putna, dos. 72/1945, f. 29.

¹⁴ „ZORILE“, anul I, nr. 4, 15 ian. 1945, p. 3.

¹⁵ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la adunarea festivă cu prilejul celei de a 25-a aniversări a instaurării guvernului de la 6 Martie 1945 — 5 martie 1970*, în „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 4, Editura politică, București, 1970, p. 625—629.

Presa locală înserează numeroase articole din care străbate hotărîrea nestrămutată a maselor populare de a sprijini acțiunile guvernului, alte materiale dau lămuriri asupra modului de aplicare a legii, altele adresează îndemnuri sau dau știri despre acțiunile maselor țărănești din diferite localități ale județului.

Aniversînd un an de la momentul crucial — 23 August 1944 —, într-un articol intitulat „23 August îndreptar pentru timpurile viitoare“, ziarul „ZORILE“, după ce subliniază rolul istoric al P.C.R. în desfășurarea evenimentelor, lupta sa eroică dusă în adîncă ilegalitate, după ce creionează acțiunile comune întreprinse de P.C.R. și P.S.D. în lupta împotriva fascismului intern și extern, împotriva războiului antisovietic, arată că „23 August este în primul rînd ziua instaurării democrației românești. Înseamnă data fericită cînd s-a putut înfăptui dreptatea socială în interior și cînd țara noastră a putut fi așezată pe linia adevăratelor sale interese în exterior.“¹⁶.

Un alt articol de fond, „Forțele democrației în slujba țării“, subliniază obiectivele guvernului democratic, necesitatea sprijinirii lui și a forțelor democratice împotriva elementelor reacționare, fasciste care încearcă să bareze, să anihileze prin diferite mijloace (sabotaj, speculă etc.) drumul democrației. Articolul se încheie cu îndemnuri: „Lupta împotriva speculei este lupta împotriva reacțiunii, împotriva acelor care ridică în calea redresării țării și poporului greutatea mai mari decît cele existente“, „Lupta guvernului împotriva resturilor fasciste din țară este lupta poporului împotriva dușmanilor lui“¹⁷.

Articolul „Adevărații prieteni ai poporului în lumina înfăptuirilor pozitive“ demonstrează cu clarviziune și convingere însemnătatea și rezultatele guvernării democratice, sublinia importanța reformei agrare: „...prin înfăptuirea reformei agrare, actualul guvern a înlesnit țărănimii sărace un trai mai bun din punct de vedere material, dîndu-i astfel posibilitatea să se ridice la un standard de viață superior și asigurîndu-i în primul rînd pîinea cea de toate zilele, de care deseori fusese lipsită“.

În final, articolul remarcă încercările reacțiunii de a se opune înorilor democratice, accentuînd caracterul reacționar, antipopular al acestor acțiuni și necesitatea sprijinirii ferme și masive a guvernului dr. Petru Groza: „Ceea ce am vrut să evidențiem — scrie autorul articolului — comunistul Paul C. Florențiu, este faptul că gașca acelor care s-au împotrivit din rășputeri la exproprierea reală a moșilor ciocoiești, care au patronat uciderea lașă a muncitorilor la Grivița și la Lupeni, care au organizat și au sprijinit opera criminală de silnicie și asasinat a lui Rădescu, a fost totdeauna și în toate punctele de vedere un dușman a tot ce înseamnă democrație și progres“, de aceea „...sprijinirea guvernului Petru Groza ...este mai mult decît o datorie pentru orice cetățean cinstit“¹⁸.

¹⁶ „ZORILE“, anul I, nr. 34, 23 august 1945, p. 1.

¹⁷ Ibidem, nr. 33, 13 august 1945, p. 1.

¹⁸ Ibidem, nr. 37, 17 septembrie 1945, p. 1.

Același îndemn este adresat și cu prilejul întrunirii P.S.D. din 22 iulie 1945, de la Focșani, la care a participat secretarul general al partidului, Th. Iordăchescu, care, după ce a făcut o succintă analiză a situației politice și a subliniat înfăptuirile guvernului, a îndemnat masele populare la lupta pentru izbînda cauzei democratice¹⁹.

Ca o confirmare a adevărului că țărănimii muncitoare la programul guvernului, a hotărîrii ei de a lupta cu energie pentru împlinirea lui, ne apare telegrama plugărimii putnene, adresată Președintelui Consiliului de Miniștri: „Plugărima putneană conștientă de însemnătatea înfăptuirilor conducătorilor țării de astăzi, în frunte cu iubitul ei președinte, dr. Petru Groza, conducători care nu precupețesc puterile lor pentru ridicarea poporului muncitor din robia clicilor exploatare, vă cere a duce mai departe cu aceeași dirigenție lupta începută, asigurîndu-vă că este alături de dv. în această luptă contra atentatorilor la libertatea ei“. Telegrama este semnată de Comitetul județean al Frontului plugarilor Putna²⁰. Articolul este încadrat într-o suită de lozinci: „Trăiască guvernul de concentrare democratică dr. Petru Groza“, „Sprijiniți guvernul Petru Groza, care luptă din răputeri pentru ridicarea poporului muncitor“²¹. Punînd în față „democrația“ partidelor istorice cu adevărata democrație a guvernului din 6 martie, același ziar arăta că „el este guvernul poporului și problemele lui sînt problemele sale“²².

Convingător pentru caracterul popular al guvernului, pentru puternica adevăr și sprijinire a lui rămîne articolul „La picioarele democrației“. Pentru puterea lui de convingere redăm mai jos un fragment ceva mai mare: „Zvoniiștii lui Maniu, Brătianu și Rădescu, organizațiile lor teroriste, specula și sabotajul organizat de ei, nu vor putea nicicînd să zdruncine încrederea poporului în guvernul adus de el la putere. Dimpotrivă, tot mai mult, tot mai puternic și mai hotărît se string zid masele populare în jurul Guvernului Poporului. Acesta este răspunsul poporului la svîrcolirile neputincioase ale reacțiunii“²³.

Combătînd zvonul lansat de reacțiune că guvernul Groza nu se sprijină pe majoritatea poporului, articolul apelează la realitate, la cifre, „cifre care reprezintă o voință. O voință hotărîtoare și crescîndă, o voință uriașă, voința poporului român“. Și exemplifică: „Plugărima, masă manevrată în trecut de așa zișii „țărăniști“ ai lui Maniu, ...organizați încă din 1933 în Frontul plugarilor... numără astăzi 1 500 000 de membri, care sprijină hotărît guvernul prezidat de iubitul ei președinte, dr. Petru Groza, înfăptuitorul reformei agrare“. Și mai departe: „Frații plugarilor, de la orașe, muncitorii de toate categoriile, organizați și uniți în Confederația Generală a Muncii, numără 1 400 000 de membri gata oricînd să-și dea chiar și singele pentru apărarea libertăților democratice“. Acestora se adaugă 500 000 de membri ai P.C.R., P.S.D.,

¹⁹ Ibidem, nr. 31, 30 iulie 1948, p. 4.

²⁰ Ibidem, nr. 37, 17 septembrie 1945, p. 1.

²¹ Ibidem, p. 2.

²² Ibidem, nr. 40, 4 octombrie 1945, p. 3.

²³ Ibidem.

incheiate în Frontul Unic, ai coaliției guvernamentale și 100 000 de membri ai Uniunii Patrioților, Apărării Patriotice, Madosz-ului, Tineretului Progresist, Uniunii femeilor antifasciste române, „nu mai punînd la socoteală posibilul procent de 15 la sută născut în urma realizărilor îndeplinite de guvernul Groza, în ultimul timp“, cum conchide semnatarul articolului, tînărul redactor comunist al ziarului, L. Barbu.

Sintetică și convingătoare este și „*Chemarea către cetățenii jud. Putna a Comitetului județean al Uniunii Patriotice*“: „Încadrată în Frontul Național Democratic și reprezentată în guvernul de concentrare democratică Petru Groza, Uniunea Patrioților este o organizație politică în slujba poporului“. Uniunea Patriotică chema pe toți cetățenii pentru refacerea economică a țării, însănătoșirea și ridicarea vieții noastre culturale. lichidarea rămășițelor fasciste, obținerea egalității în drepturi a femeilor, formarea conștiinței cetățenești a tineretului, colaborarea și prietenia cu naționalitățile conlocuitoare, împlinirea cinstită a condițiilor de armistițiu și susținerea unei politici externe care să asigure pacea, prosperitatea și independența țării. În final, „Comitetul județean al U.P. cheamă pe toți cetățenii, care mai presus de toate pun binele poporului, ca alături de celelalte organizații ale F.N.D. să sprijine și mai hotărît guvernul de concentrare democratică Petru Groza, pentru a făuri o Românie independentă, democratică și fericită“²⁵.

Îndeplinirea reformei agrare din anii 1944—1945 a constituit una dintre cele mai mari cuceriri revoluționare ale poporului nostru în prima etapă a revoluției populare. După secole de suferință, țărănimea muncitoare a câștigat lupta dusă alături și sub conducerea clasei muncitoare, dreptul deplin asupra pămîntului pe care-l muncea, devenind stăpînă și pe mijloacele de producție din agricultură. 918.000 de țărani fără nămint sau cu pămînt puțin au primit 1.109.000 ha de pămînt din cele 1.468.000 ha expropriate, restul devenind rezervă de stat. Au luat astfel ființă peste 400.000 de noi gospodării țărănești, iar 500.000 de gospodării țărănești mici și mijlocii și-au mărit suprafața de pămînt, întărindu-se economiceste²⁶.

În județul Putna, numai într-o lună de zile de la promulgarea legii, au fost expropriate 104 moșii, cu o suprafață de 13 361 ha, pe listă fiind înscrise 14 873 țărani îndreptățiți la împrumut²⁷. În conformitate cu rapoartele generale, în județ au fost împrumutate 12 710 țărani cu suprafețe variînd între 1/4 ha și 2 ha. În plasa Focșani au fost împrumutate 3 951 plugari, cu o suprafață de 2 459 ha, în plasa Odobești 2 692 plugari cu 1 676 ha, în plasa Panciu 2 881 plugari cu 2 645 ha, în plasa Adjud 3 186 plugari cu 2 337 ha²⁸.

²⁴ Ibidem.

²⁵ Ibidem, nr. 49, 8 noiembrie 1945, p. 4.

²⁶ *Dezvoltarea agriculturii în R.P.R.*, București, Editura agro-silvică de stat, 1958, n. 52.

²⁷ Arhivele statului Vrancea, fond Prefectura jud. Putna, dos. 71/1945, f. 87.

²⁸ Ibidem, dos. 69/1945, f. 266.

Acestor cifre li se adaugă și cele referitoare la plasa Vidra ai cărei locuitori au primit 905 ha de pământ în zona de șes a județului, pe raza comunelor Făurei, Bolotești, Vultur. În proprietatea moșierilor au rămas doar 790 hectare.

Rapiditatea cu care țărănimea a trecut la aplicarea reformei agrare este demonstrată și de situația din plasa Adjud. La 3 aprilie 1945, la numai o lună de la decretul-lege, moșia Lahovary este expropriată în întregime (475 ha), 300 ha fiind împărțite la 417 săteni în loturi de cîte 1/4 ha pînă la 1 ha; din moșia Mavrocordat (Domnești) au fost expropriate 204 ha, împărțite la 360 plugari în aceeași proporție, 10 ha rămî-nînd proprietarului; moșia lui N. Negri (Orbeni) a fost expropriată în întregime și împărțită la 120 țărani; 50 ha din moșia Adrianei Negri (Orbeni) au fost lăsate proprietarei iar 55 ha au fost împărțite la 80 de țărani. La fel s-au petrecut lucrurile cu moșiile proprietarilor Ion Buzdugan, Tasică Apostol, Holban și Ion Eftimie Popa²⁹.

Ritmul aplicării reformei agrare în fostul județ Putna a făcut ca, în ianuarie 1946, plenara Comitetului județean al Frontului plugarilor să anunțe efectuarea ultimilor lucrări ale reformei³⁰, iar la 18 aprilie 1946, Ministerul Agriculturii și Domeniilor să comunice prefecturii faptul că „exproprierea este aproape terminată în județul dv., urmînd a fi perfectate lucrările de împroprietărire, prin eliberarea titlurilor de proprietate celor îndreptățiți”³¹.

La 1 iulie 1946, raportul nr. 2657 al inspectorului delegat pentru reforma agrară în județul Putna arăta că scrierea titlurilor de împroprietărire se apropie de final³². Întradevăr, o săptămînă mai tîrziu, la 7 iulie 1946, are loc la Focșani o mare întrunire publică, la care participă primul ministru al guvernului, dr. Petru Groza, prilej cu care cele 14 272 de familii împroprietărite primesc titlurile pentru cele 12 669 ha expropriate³³.

* * *

Concomitent cu acțiunile specifice aplicării reformei agrare și sprijinirii guvernului democratic, în această perioadă s-a reliefat puternic baza social-politică a transformărilor revoluționare care au avut loc în România anilor 1944—1947 — alianța clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare, rolul catalizator, revoluționar al Partidului Comunist Român.

Pentru intensificarea campaniei de sprijinire a țărănimii, pentru aplicarea reformei agrare au fost antrenați mii de membri ai partidului, precum și numeroși instructori centrali. În colaborare cu P.S.D. și cu sindicatele unite s-au organizat sute de echipe muncitorești care au luat calea satelor. Înțelegînd semnificația politică și economică a che-

²⁹ Ibidem, dos. 38/1945, f. 3, 5.

³⁰ „ZORILE”, an II, nr. 61, 18 februarie 1946, p. 2.

³¹ Arhivele statului Vrancea, fond Camera agricolă Putna, dos. 51/1945, f. 15.

³² Ibidem, dos. 52/1946, f. 178.

³³ Ibidem, fond Prefectura Putna, dos. 16/1946, f. 26.

mării partidului, muncitorii au răspuns cu însuflețire, sprijinirea țărănimii și a muncilor agricole devenind o problemă de prim ordin³⁴.

Relatările presei locale democratice constituie încă o argumentare în sensul celor spuse mai sus. Astfel, ziarul „Zorile“, în numărul festiv dedicat zilei de 1 Mai 1945, publică articolul „Drumeteții“, în care relatează prezența a doi muncitori gălățeni la Orbeni-Putna, „trimiși la sate spre a se înfrăți cu frații lor țărani“, spre a-i ajuta cu fapta și indemnul lor la munca menită să asigure hrana celor care luptau încă pentru dreptate, desrobire și victorie împotriva fascismului, pentru a-i ajuta la împărțirea pământului. În fruntea a 3—400 de țărani, cei doi muncitori încep măsurarea pământului, întâi pentru cei de pe front, apoi pentru ceilalți îndreptățiți, acțiunea durând trei zile, după care muncitorii s-au îndreptat spre alt sat-Drăgușeni³⁵.

Același ziar, în articolul de fond „Sărbătoarea muncii. Primul 1 Mai liber“ sublinia: „Victoria împotriva fascismului va fi cîștigată numai prin menținerea Frontului Unic Muncitoresc și legătura strînsă cu țărănimia. Colaborarea dintre muncitorii orășeni și rurali va aduce instaurarea adevăratei democrații, singura care va putea restabili în țara noastră libertatea, egalitatea, dreptatea și buna stare economică a poporului“³⁶.

Organizarea sindicatului metalurgic din Focșani, secția motocultură, scopurile urmărite grăiesc despre această înfrățire: „Sindicatul metalurgic, scrie ziarul, pornește pe drumul realizărilor, prin mărirea la maximum a producției, pentru a da tovarășilor de la sate cît mai multe tractoare în vederea arăturilor de toamnă. De asemenea, muncitorii metalurgiști vor lupta cu dirzenie pentru apărarea libertăților democratice și pentru guvernul de largă concentrare democratică a dr.-lui Petru Groza, singurul care asigură aceste libertăți“³⁷.

Alte articole se referă la „Rolul și contribuția Uniunii Patrioților înainte și după marele act istoric de la 23 august 1944“, la activitatea Uniunii femeilor antifasciste, la contribuția Tineretului Progresist în opera de refacere a țării și de sprijinire a guvernului democratic³⁸.

O deosebită importanță pentru consolidarea alianței muncitorești-țărănești, pentru întreaga evoluție viitoare a României a avut-o Conferința Națională a P.C.R. din octombrie 1945 care, alături de industrializarea și electrificarea țării — măsuri economice vitale — a cuprins în programul elaborat și probleme legate de agricultură, în strînsă concordanță cu interesele fundamentale ale țării. Stabilind locul și rolul agriculturii, în strînsă legătură cu dezvoltarea industriei, în evoluția

³⁴ „ZORILE“, anul I, nr. 22, 1 mai 1945, p. 3.

³⁵ Ibidem, p. 2.

³⁶ Ibidem, p. 1.

³⁷ Ibidem, anul I, nr. 40, 4 octombrie 1945, p. 3.

4 octombrie, p. 3.

³⁸ Ibidem, nr. 34, 23 august 1945, p. 4 ; nr. 36, 24 septembrie 1945, p. 3 ; nr. 40, p. 3.

economică a României, Conferința Națională a trasat sarcini legate de întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimia, forța principală a regimului democrat-popular³⁹.

Soliditatea acestei alianțe este subliniată și de participarea și salutul adus Conferinței de Frontul plugarilor : „Sintem alături de voi, spunea președintele organizației, Petru Groza, în aceste lucrări ale voastre, lucrările Conferinței generale a Partidului Comunist Român..., căci prietenia partidului comunist cu Frontul Plugarilor datează de mult. Este o prietenie călită în luptă de 14 ani de zile, dusă împreună cu dârzenie, cu hotărâre. La mormintul lui Avram Iancu s-a pecetluit tovărășia de luptă între plugarii acestei țări și proletariatul și în primul rând cu partidul comunist“⁴⁰.

Participarea reprezentanților țărănimii la lucrările Conferinței și cuvîntul lor au subliniat recunoașterea rolului conducător al clasei muncitoare în cadrul alianței. Concomitent, țărănimia și-a exprimat adeziunea la programul partidului comunist pentru lichidarea înapoierii economice.

Aplicarea în practică a sarcinilor și măsurilor Conferinței Naționale a P.C.R. s-a concretizat în prezența comuniștilor și muncitorilor pe toate fronturile agriculturii. Muncitorii sindicaliști din județul Putna hotărâsc, în ședința din 24 octombrie 1945, să participe activ împotriva speculei și jafurilor, formînd echipe muncitorești și participînd la organizarea gărzilor muncitorești⁴¹. Muncitorii din Focșani și Adjud se hotărâsc să renunțe la rația de piine pe două zile, cedînd cantitatea de griu pentru campania de însămînțări⁴². Tot Comisia locală a sindicatelor muncitorești din Focșani organizează echipe de control muncitoresc în piețele și debitele C.A.M. pentru stăvilirea speculei cu produse alimentare de strictă necesitate și cu produse C.A.M. și cheamă pe cetățenii orașului și pe gospodine la sprijinirea acestor echipe⁴³.

O puternică acțiune împotriva speculei este declanșată cu ocazia zilei economiei (31 octombrie) prin presă și prin acțiuni concrete de propagandă și de demascare a speculanților⁴⁴.

Un rol deosebit în atragerea maselor populare la noile înfăptuiri l-a avut Frontul plugarilor, a cărui activitate s-a intensificat și multiplicat, organizațiile lui cuprinzînd întreaga țară. Asemenea celorlalte organizații, organizațiile Frontului plugarilor din județul Putna s-au situat în fruntea luptei revoluționare a țărănimii, conducînd și îndrumînd acțiunile acesteia. „Partidul Frontul Plugarilor este avangarda de luptă a țărănimii muncitoare“, se intitulează un articol din ziarul „Zorile“ care relatează ședința plenară ținută la Panciu, cu participarea lui Gh. Horboca, președintele organizației și a deputatului plugar Ion

³⁹ „Scintela“, nr. 368, 2 noiembrie 1945, p. 1.

⁴⁰ Dr. Petru Groza, *Articole, cuvîntări, interviuri, texte alese*, Editura politică, București, 1975, p. 253.

⁴¹ „ZORILE“, anul I, nr. 47, 1 noiembrie 1945, p. 3.

⁴² *Ibidem*, nr. 46, 28 octombrie 1945, p. 3.

⁴³ *Ibidem*, nr. 40, 4 octombrie 1945, p. 3.

⁴⁴ *Ibidem*, nr. 47, 1 noiembrie 1945, p. 1.

Cojocar. În cuvîntul lor, după ce au subliniat realizările guvernului democrat, sprijinul acordat țărănimii de muncitorii de la orașe, de partidul comunist, au cerut membrilor organizației înzecirea eforturilor în muncă, mai multă vigilență⁴⁵.

Un alt articol, relatînd activitatea Frontului plugarilor în partea de nord a județului, se oprește asupra consfătuirii președinților comisiilor sătești, ținută la Adjud la 7 iulie 1945, asupra întrunirilor de la Cornățelu (8 iulie), Sascut (15 iulie)⁴⁶. Este publicată și telegrama adresată primului ministru: „Peste tot plugărima urmează drumul Frontului Plugarilor în lupta pentru desăvîrșirea reformelor. La Sascut plugărima a făcut cauză comună de luptă cu muncitorii fabricii de zahăr“⁴⁷.

La 13 august 1945, organizația județeană a Frontului plugarilor adresează un „Apel către tovarășii muncitori“ pentru intensificarea luptei împotriva speculei și organizarea de cooperative și bănci populare menite să bareze și anihileze acțiunile reacționare⁴⁸.

Caracterul revoluționar al acțiunilor țărănești se manifestă continuu. Țăranii din Spinești se adună, în ziua de 19 iunie, la primărie și încheie un proces verbal prin care nu admit contractul de arendare a pădurii obștești cu o societate de exploatare forestieră „atit timp cît nu s-au pronunțat toți moșnenii convocați în adunarea generală. Arătînd că administrația obștii a trecut peste voința întregii comuni, organizația locală a Frontului plugarilor cerea „organelor de justiție a orîndui o anchetă, în urma căreia să se facă rezilierea contractului dacă este nelegal“ și „să se înceteze odată cu nemiloasa exploatare a vrîncenilor noștri, care au rămas, în urma acestei exploatări în trecut, cu dealuri dezgolite și cu mizerie în traistă...“⁴⁹.

Aceeași organizație îl demasca pe primarul comunei care s-a strecurat în rîndurile sale și a continuat „a servi acțiunile meschine-reacționare ale liberalilor brăteniști... crezînd că sub o nouă mască nu va putea fi doborît“. Primarul ducea aceeași politică de spoliere a păturii țărănești „urmărind îmbogățirea sa, descredita organizația, agita pe țărani împotriva celor înscriși în Frontul plugarilor“. În încheiere, se cerea înlocuirea imediată a primarului și deschiderea unei anchete pentru a se stabili vinovăția lui⁵⁰.

În prezența a peste 300 de țărani, organizația din Birsești inaugurează „Casa de sfat“, prilej cu care sînt trecute în revistă realizările guvernului și, într-o atmosferă de „unitate și patriotism sănătos“, se reafirma „devotamentul întreg al țăranilor“⁵¹.

⁴⁵ Ibidem, nr. 106, p. 3.

⁴⁶ Ibidem, nr. 31, 30 iulie 1945, p. 3.

⁴⁷ Ibidem.

⁴⁸ Ibidem, nr. 33, 13 august 1945, p. 1—4.

⁴⁹ Ibidem, nr. 35, 3 septembrie 1945, p. 3.

⁵⁰ Ibidem, nr. 49, 8 noiembrie 1945, p. 3.

⁵¹ Ibidem, nr. 47, 1 noiembrie 1945, p. 3.

Adunarea Frontului plugarilor din Năruja face modificări în componența comisiei de expropriere, alegându-l ca președinte de plasă pe intransigentul Ion Lazăr. După alegere, acesta, împreună cu luptătorii întorși de pe front, ia inițiativa expropriării moșiei lui C. Macovei, cu o suprafață de 160 ha, care „din cauza slăbiciunii fostei comisii n-a fost încă împărțită celor ce li se cuvine”⁵².

Anul 1946 a constituit o importantă etapă în procesul luptei revoluționare a maselor muncitoare pentru consolidarea pe toate planurile a poziției guvernului democratic și înfrângerea reacțiunii⁵³. Continuând eforturile pentru intensificarea redresării economice a țării și biruirea marilor greutăți economice prin care trecea România, partidul comunist a orientat activitatea în spiritul programului adoptat de Conferința Națională din 1945.

Întreaga viață politică a țării a fost dominată de bătălia pentru alegerile parlamentare, forțele democratice având ca linie directoare hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din 1946 care preconiza „prezentarea la alegeri pe o singură listă a tuturor forțelor componente ale guvernului de concentrare democratică constituit la 6 martie 1945”⁵⁴.

Plenara a subliniat încă odată că singura clasă socială capabilă să asigure și să imprime luptei întregului popor, tuturor forțelor democratice, intransigența și fermitatea necesară pentru înfrângerea reacțiunii era clasa muncitoare și, ca atare, „clasa muncitoare unită, reprezentată de cele două partide, trebuie să constituie ...baza în jurul căreia se vor grupa toate forțele democratice ale țării”. Plenara trasa sarcina întăririi F.U.M. și a obținerii unității P.C.R. și P.S.D. în alegeri⁵⁵.

Aceeași necesitate a fost subliniată și în raportul prezentat de Ștefan Voitec la Congresul extraordinar al P.S.D. din martie 1946⁵⁶ și cu prilejul întrunirii electorale de la Focșani. Aici, Ștefan Voitec recomanda să se ia în seamă „bazele colaborării cu partidul comunist”, pentru că numai în cadrul acestei colaborări P.S.D. s-a putut afirma în viața politică a țării și arăta că P.S.D. „se află în alianță fermă și cinstită cu partidul comunist” în jurul căruia „au fost atrase toate forțele progresiste de la noi”⁵⁷.

Acestei linii se raliază și Frontul plugarilor prin ședința plenară din 13—14 februarie 1946 a Comitetului Executiv al F.P. și ratificată de plenara Comitetului Central al F.P. din 18 martie 1946⁵⁸.

Pornind de la cerințele fundamentale ale tuturor claselor și păturilor sociale interesate în procesul de dezvoltare a țării și în înfrângerea reacțiunii, P.C.R. a inițiat elaborarea unei platforme program a B.P.D., publicată la 20 mai 1946, care reflecta sarcinile majore ce se puneau

⁵² Mihai Fătu, 1945. *Din istoria politică a României contemporane*, Editura politică, București, 1966, p. 5 și urm.

⁵³ *România în anii revoluției democrat-populare, 1944—1947*, p. 211.

⁵⁴ Mihai Fătu, *Politica de alianțe ale P.C.R.*, p. 253.

⁵⁵ *Ibidem*, p. 257.

⁵⁶ Mihai Fătu, 1946. *Din istoria politică a României*, p. 138.

⁵⁷ *România în anii revoluției populare*, p. 214.

în fața României asupra căroră își concentra atenția partidele și organizațiile componente.

Chemarea Platformei-program a B.P.D. la lupta împotriva reacțiunii, pentru o Românie democratică și prosperă a găsit adeziunea largă a maselor populare. Într-un raport din iunie 1946, Comitetul regional al P.C.R. Dunărea de Jos, în care se încadra și județul Putna, arăta că formarea B.P.D. și publicarea platformei-program au avut un răsunet larg în întreaga regională, au mărit încrederea tuturor categoriilor sociale în forțele democratice unite⁵⁹. În iulie 1946, Comitetul regional Dunărea de Jos a constituit 522 de echipe de îndrumare permanente, formate din 2275 membri. În aceeași regională au plecat la sate, duminică, 650 de echipe (5152 de oameni) care au organizat 337 de întruniri ale țărănimii⁶⁰.

Comitetul județean Putna al P.C.R. a acționat cu fermitate, luând toate măsurile menite să asigure victoria forțelor democratice. În județ au fost trimiși 131 de îndrumători care explicau oamenilor conținutul platformei-program a B.P.D. Au fost confecționate sute de lozinci care îndemnau la votarea candidaților B.P.D., s-a popularizat însemnul B.P.D.-ului; numai în lunile septembrie–octombrie au avut loc peste 50 de adunări în care s-a prelucrat platforma-program și în care participanții și-au exprimat hotărârea fermă de a susține guvernul democrat și de a vota soarele. Asemenea adunări au avut loc la Adjud, Panciu, Mărășești, Odobești, Focșani și în numeroase comuneale județului⁶¹.

În vederea alegerilor s-au înființat în județ 65 de case de alegători și de centre de votare⁶². La chemarea Comitetului județean P.C.R. Putna, un mare număr de muncitori din Mărășești s-au prezentat la Focșani, încă din 18 noiembrie, pentru a sprijini acțiunea de asigurare a ordinii și liniștii la secțiile de votare. O parte dintre ei, alături de alți muncitori din oraș, de ceferiști din Adjud și Focșani, au asigurat succesul alegerilor la Panciu, Vidra, Păunești, Mera, Jariștea și Străoane, puncte dificile în care acțiunile reacționare se manifestau destul de grav⁶³.

Prezența muncitorilor, a comuniștilor în această mare acțiune a asigurat victoria forțelor democratice. Din cele 83 322 de voturi exprimate în județul Putna, 55 071, adică cca 65%, au fost date candidaților Blocului Partidelor Democratice. Lista B.P.D.-ului din orașele Mărășești, Adjud și Odobești a întrunit sută la sută din voturile exprimate⁶⁴.

La scara întregii țări, cifrele semnificau aceeași victorie copleșitoare a forțelor democratice, B.P.D. obținând 71,8% din voturile ex-

⁵⁹ Mihai Fătu, 1946. *Din istoria politică a României*, p. 75.

⁶⁰ Ibidem, p. 134.

⁶¹ „ZORILE”, anul II, nr. 76, 5 august 1946, articolele: *Plenara Sindicatelor muncitorești*; *Campania electorală a P.C.R. județeană Putna*.

⁶² Arhivele statului Vrancea, fond Prefectura Putna, dos. 18/1946, f. 408.

⁶³ Ibidem, f. 409.

⁶⁴ Pagini de istorie locală..., p. 79.

primale. Din 414 mandate pentru parlament, B.P.D.-ului i-au revenit 348, cărora li se adaugă cele 29 de mandate obținute de Uniunea Populară Maghiară⁶⁵.

În întreaga țară au avut loc mitinguri și mari manifestații ale maselor populare care sărbătoreau victoria. La 22 noiembrie, la București, peste 500 000 de oameni au participat la „marele miting al Victoriei“, la care au luat cuvîntul dr. Petru Groza și reprezentantul partidului comunist, Gh. Gheorghiu-Dej. Ultimul, exprimînd punctul de vedere al P.C.R., își afirma încrederea în noul parlament ales liber al țării care „va realiza în întregime prevederile platformei-program“⁶⁶.

Concomitent cu exprimarea voinței poporului, „victoria obținută de Blocul partidelor democratice în alegerile parlamentare din 1946 oglindește baza social-politică largă pe care se sprijinea guvernul democratic, compromiterea și izolarea de mase a partidelor burghezo-reacționare, care curînd aveau să dispară din viața politică“⁶⁷.

Alegerile din 19 noiembrie 1946 au constituit astfel o verigă importantă a procesului revoluționar început de revoluția națională din august 1944, au determinat înfrîngerea hotărîtoare a reacțiunii, au dus la consolidarea regimului democratic și al rolului maselor muncitoare, al forțelor democratice, îndeosebi al P.C.R., în viața politică a țării. Raportul forțelor de clasă a cunoscut o nouă dimensionare în favoarea clasei muncitoare, constituind una din condițiile trecerii nemijlocite la etapa revoluției socialiste.

RĂSUMĂ

ASPECTS REGARDANT LA PARTICIPATION DES MASSES POPULAIRES DE L'ANCIEN DISTRICT DE PUTNA AUX ÉVÉNEMENTS DES ANNÉES 1945—1946

L'étude présente la participation des masses populaires de l'ancien district de Putna aux événements de la période 1945—1946 (l'application de la réforme agraire, les élections démocratiques et l'autres événements), qui représentent des moments significatives de la révolution populaire de notre pays. En même temps, par des éléments locales, l'auteur a souligné le caractère unitaire de cette étape historique.

⁶⁵ România în anii revoluției democrat-populare..., p. 253.

⁶⁶ „Scîntela“, 24 noiembrie 1946, p. 1.

⁶⁷ Nicolae Ceaușescu, *Partidul Comunist Român continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România, în România pe drumul desăvîririi construcției socialiste*, vol. I, Editura politică, București, 1968, p. 391.